

22. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nakládání s uvolněným podílem na společnosti s ručením omezeným

Problematicke uvolněného a vypořádacího podílu ve společnosti s ručením omezeným věnuje příslušný zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“) nepříliš mnoho pozornosti. Chceme-li být konkrétní, jedná se celkem o čtyři ustanovení, ust. § 212 počínaje a ust. § 215 konče. I tento rozsah je však dostačující pro to, aby se zde objevilo několik nesprávností. Zmíňme nejen používání již neplatné terminologie (viz ust. § 213 odst. 1 ZOK, který používá označení „obchodní podíl“) či chybné odkazy na ustanovení (viz ust. § 212 odst. 3, kdy mezi jednotlivými ustanoveními § 213 a 215 nemá být použito spojky nebo, nýbrž zde má být správně uvedeno ust. § 213 až 215 a v neposlední řadě upozorníme na ust. § 213 odst. 2 v němž nemá být co se započtení pohledávek týče odkazováno na odst. 2 nýbrž na odst. 3).

Rödl & Partner

Nyní již však zaměřme pozornost na uvolněný podíl, který ZOK definuje jako podíl společníka, jehož účast na společnosti zanikla jinak, než převodem podílu.[1]

Postup, jak má společnost s uvolněným podílem (jakožto zmocněnec) naložit, je pak předepsán v § 212 a násl. ZOK. V zásadě ZOK obecně stanovuje, že by se společnost měla pokusit uvolněný podíl za přiměřenou cenu a bez zbytečného odkladu prodat, přičemž je nutné mít na paměti, že k uvolněnému podílu mají ostatní společníci zákonné předkupní právo.[2] Podrobnosti prodeje uvolněného podílu zákon neuvádí, nicméně odborná literatura[3] se shoduje na tom, že by měl být zvolen takový postup, který bude generovat maximální výtěžek, bude dostatečně transparentní a naplní také kritérium péče řádného hospodáře jednatelů, kteří budou společnost při prodeji zastupovat. Doporučeným způsobem prodeje je tak například dražba[4] či veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku.[5]

V případě, že se uvolněný podíl podaří takto prodat, je vypořádacím podílem výtěžek z prodeje po odečtení účelně vynaložených nákladů a započtení pohledávek za společníkem.

Pokud se uvolněný podíl nepodaří prodat ve lhůtě 3 měsíců, určí se výše vypořádacího podílu ke dni zániku účasti společníka podle § 36 odst. 2 ZOK – tedy z vlastního kapitálu zjištěného z mezitimní, řádné či mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka. Tento vypořádací podíl společnost vyplatí oprávněné osobě a následně rozhodne o přechodu uvolněného podílu na zbývající společníky, a to poměrně dle výše jejich podílů a za protiplnění odpovídající nejméně výši vyplaceného vypořádacího podílu, či společnost sníží svůj základní kapitál o vklad společníka, jehož účast na společnosti zanikla.

Řečeno s jistou mírou nadsázky se postup nakládání s uvolněným podílem jeví jako jasný a logický – nebýt ovšem „nešťastné“ textace § 212 odst. 2 ZOK. Toto ustanovení ukládá společnosti povinnost, je-li převod nebo přechod jejího podílu omezený nebo vyloučený, naložit s uvolněným podílem podle § 214 a 215 ZOK – tedy určit výši vypořádacího podílu z vlastního kapitálu zjištěného z účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka a následně rozhodnout o přechodu uvolněného

podílu na zbylé společnosti či snížit základní kapitál společnosti.

Prodej uvolněného podílu by tak dle přísně jazykového výkladu měl být v případě jakéhokoliv omezení či vyloučení převodu nebo přechodu podílu na společnosti vyloučen, a to i přesto, že lze v mnoha případech předpokládat jeho vyšší ekonomickou efektivitu a vyšší výtěžek. Obzvláště s ohledem na skutečnost, že odborná veřejnost se shoduje na závěru, že takzvaná přiměřená cena,[6] za kterou by měl být uvolněný podíl na společnosti prodáván, bude odpovídat minimálně výši vypořádacího podílu zjištěného z vlastního kapitálu společnosti dle účetní závěrky.

Na výklad ustanovení § 212 odst. 2 ZOK nepanuje mezi odbornou veřejností jednotný názor. Jedna skupina autorů[7] toto ustanovení komentuje pouhým jeho přepisem bez další polemiky o podrobnostech, rozboru jeho smyslu a účelu či jakýmkoliv zamyšlením nad touto regulací.

Druhá názorová skupina, do které se řadí také autoři tohoto článku, reprezentuje výklad vyjádřený J. Pokornou,[8] dle kterého by měl být posuzován nejprve charakter omezení či vyloučení převodu nebo přechodu podílu na společnosti. Pokud by omezení dispozice s podílem na společnosti vylučovalo prodej uvolněného podílu dle § 213 ZOK, bylo by tak bez pochyb nutné v souladu s § 212 odst. 2 ZOK přistoupit k určení vypořádacího podílu a naložení s uvolněným podílem dle § 214 a 215 ZOK. „Pokud však omezení prodeji nebrání (k prodeji je nutný např. souhlas orgánů společnosti), potom nic nebrání tomu, aby příslušný orgán svůj souhlas vyslovil, a k prodeji podílu může dojít. K vyloučení postupu podle odst. 3 a následně podle § 213 zde není důvod.“[9]

K tomu ještě dodáváme, že k vyloučení tohoto postupu není důvod obzvláště proti vůli ostatních společníků, kteří by souhlas s prodejem udělili. Ostatně, budou-li chtít společníci uvolněný podíl zpeněžit, mohli by v souladu s prvním výše uvedeným, otrocky jazykovým výkladem ustanovení § 212 ZOK určit vypořádací podíl z účetní závěrky, rozhodnout o přechodu podílu na ostatní společníky za odpovídající protiplnění rovnající se vypořádacímu podílu určenému dle účetní závěrky a následně by pak mohli – samozřejmě za vyšší kupní cenu – části svých podílů prodat třetí osobě, čímž by ovšem mohlo dojít (a pravděpodobně i došlo) k neodůvodněnému krácení majetkových práv dědiců, když by byl vypořádací podíl, jakožto součást pozůstalosti, určen dle § 36 odst. 2 ZOK a nikoliv jako výtěžek z prodeje uvolněného podílu například v dražbě, ve které by byla jako vyvolávací cena stanovena částka odpovídající vypořádacímu podílu dle § 36 odst. 2 ZOK.

Stejně tak nespatřuje Pokorná[10] důvod pro vyloučení prodeje podílu v případě, že úprava ve společenské smlouvě směřuje k zániku účasti společníka na společnosti jeho smrtí s vyloučením dědění podílu. I v takových případech by tedy měl být umožněn prodej podílu.

V souladu s tímto náhledem na problematiku ustanovení § 212 odst. 2 ZOK by tedy bylo možné prodat uvolněný podíl dle § 213 ZOK i v případě, že by společenská smlouva společnosti vylučovala dědění podílu a jeho převod podmiňovala souhlasem valné hromady – pokud by byl tento souhlas udělen. Takové omezení převodu a přechodu se přitom u společností s ručením omezeným objevuje poměrně často, což tuto problematiku činí atraktivní pro významný počet společností s ručením omezeným.

Formulaci § 212 odst. 2 ZOK považujeme za poněkud zavádějící a nešťastnou, neboť její přísně jazykový výklad odporuje smyslu a účelu regulace a nadto i „zdravému“ rozumu a zásadám přirozené spravedlnosti.

Ustanovení § 212 odst. 2 ZOK považovali za problematiku mimo jiné rovněž autoři vládní novely ZOK, kteří se v připravované novele[11] snažili o nápravu nejasného znění a jež v důvodové zprávě k této novele výslovně uvedli, že dle ust. § 213 ZOK lze postupovat (a tedy uvolněný podíl prodat) v

případě, že jsou splněny podmínky omezené převoditelnosti podílu na společnosti, tedy například je-li převod podílu podmíněn souhlasem valné hromady a valná hromada tento souhlas udělí. Rovněž k současné úpravě § 212 odst. 2 a 3 ZOK dodali, že je nesystematická. Pro úplnost dodejme, že předmětnou novelou mělo dojít k vypuštění současných odst. 2 a 3 § 212 ZOK a k přesunu této regulace do ust. § 214, přičemž by ze znění tohoto ustanovení jasně vyplývalo, že k určení výše vypořádacího podílu dle § 36 odst. 2 (tedy z vlastního kapitálu dle účetní závěrky) bez pokusu o prodej uvolněného podílu dojde jen v případě, že je převod podílu zcela vyloučen nebo v případě omezení převodu, nejsou-li podmínky pro jeho převod splněny.

Bohužel je však na místě konstatovat, že vládní novela ZOK byla v dubnu tohoto roku údajně pod tíhou mnoha velmi kritických připomínek stažena ministrem spravedlnosti z projednávání.

S přihlédnutím k veškerým shora uvedeným skutečnostem jsme toho názoru, že současné znění § 212 odst. 2 ZOK je nutné vykládat tak, že prodej podílu bude možný v případě, že tomu nebude bránit charakter omezení převodu či vyloučení přechodu podílu na společnosti. Nezbyvá než doufat, že dotčené ustanovení, jakož také ustanovení související, budou v budoucnu dotčeny novelizací, která veškeré dohady a nepřesnosti s konečnou platností vyřeší.



JUDr. Martin Švéda,
advokát, Partner

JUDr. Lucie Siebertová,
advokátka

[Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
e-mail: prag@roedl.cz



[1] § 212 ZOK.

[2] § 213 odst. 1 ZOK.

- [3] Srov. např. Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1008 s., s. 408. a Jan LASÁK, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP, Tomáš DOLEŽIL aj. Zákon o obchodních korporacích. Komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2014, 2000 s., ISBN: 978-80-7478-537-5.
- [4] Při dražbě pak bude nutné mít na paměti zmíněné předkupní právo ostatních společníků a dbát na dodržení ustanovení § 24 odst. 11 zákona č. [26/2000](#) Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Důvodová zpráva k ZOK.
- [6] Ve smyslu § 213 ZOK.
- [7] Srov. např. Josková Lucie, Šafránek Jan, Čouková Pěva, Pravda Pavel, Pravdová Markéta. Nová společnost s ručením omezeným Právo - účetnictví - daně, aktualizované vydání, Praha: GRADA Publishing a.s., str. 125 či Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1008 s., s. 406.
- [8] POKORNÁ, Jarmila. § 212 Uvolněný podíl in LASÁK, Jan; POKORNÁ, Jarmila; ČÁP, Zdeněk; DOLEŽIL, Tomáš aj. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. § 212 Praha : Wolters Kluwer, Datum vydání: 2014, 2000 s., ISBN: 978-80-7478-537-5.
- [9] Tamtéž.
- [10] Tamtéž.
- [11] Návrh zákona, kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), a některé další zákony, dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)